Téma: Pojem a předmět rodinného práva

Předmět: Právo

Zaslal(a): Kecka

Pojem a předmět rodinného práva

- rodinné právo je součástí soukromého práva
    - ale jsou stále silnější intervence VEŘEJNÉ moci motivovaná potřebou ochrany dítěte
    - uplatňuje se zde princip **rovnosti subjektů** rodinněprávních vztahů
    - právo na rodinný život patří mezi přirozená práva spjatá s osobností každého člověka
    - OZ chrání svobodu člověka – i jeho přirozené právo brát se o štěstí jeho rodiny nebo osob blízkých
- **soubor právních norem upravujících OSOBNÍ a MAJETKOVÉ vztahy mezi členy rodiny a OSOBNÍ STAV člověka v rodině**
    - rodinné právo v objektivním smyslu
- specifické postavení soukromoprávního odvětví
- zjednodušeně: **souhrnem právních norem, které regulují manželské a rodinné vztahy (rodinněprávní vztahy)**
- NOZ zdůrazňuje ochranu rodiny už v úvodních ustanoveních, mezi základními zásadami občanského práva
    - 3 odst. 1, odst. 2 písm. B) NOZ: „Rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany.“
- rodinné právo upravuje **práva a povinnosti osob**, které v různých rolích vystupují v rodině – především:
    - práva a povinnosti mezi manžely navzájem
    - práva a povinnosti mezi rodiči a dětmi
    - práva a povinnosti mezi dětmi a dalšími osobami, které jim nahrazují rodiče či jejich funkci nějak doplňují
- rodinné právo se zabývá těmito **oblastmi**:
    - manželstvím a registrovaným partnerstvím
    - manželským majetkovým právem
    - příbuzenstvím a švagrovstvím

- jinými formami péče o děti
- výživným

Právní úprava

- upraveno především v **občanském zákoníku**
  - ten jako obecný předpis soukromého práva obsahuje všeobecná právní pravidla pro rodinný a soukromý život
    - typická je zásada „je dovoleno vše, co není zakázáno“
    - statusové poměry (osobní vztah) – **kogentní právní normy**
      - 1 odst. 2 věta druhá OZ
      - osobní rodinný stav každého vyvolává absolutně právní účinky vůči každému jinému
        - to ale z rodinného práva nevytváří právo veřejné, chybí vrchnostenský prvek nadřazené veřejné moci
      - právní problematika úpravy manželství a rodiny sahá takřka do všech oblastí soukromého
- sociálně-právní ochrana dětí je odvětvím práva veřejného
  - Účelem veřejnoprávní ochrany dětí je právní ochrana dětí prostředky veřejného práva ve veřejném zájmu na řádném vývoji všech dětí, a to ochrana i před jejich rodiči či příbuznými

Subjektivní práva rodinná

- Lze je vymezit jako míru a způsob možného jednání člověka (nebo PO) v mezích právního řádu (tj. práva v objektivním smyslu), které je tímto řádem zaručeno a chráněno soudní mocí
- V tomto smyslu lze za subjektivní práva rodinná mít:
  - **A) práva přirozená**, která vyvěrají z lidské důstojnosti v rodině jako přirozeného jevu, jehož existenci bere stát na vědomí
    - Například přirozené lidské právo na rodinný život – svobodná vůle člověka žít rodinným životem nebo osamoceně
  - **B) práva statusová** (práva osobního stavu) – jsou obsahem státem zákonně přiznaného osobního stavu, například stavu manželského
  - **C) práva závazková** – jsou založena zákonem uznanými právními skutečnostmi

        - Například vyživovací závazek mezi rodiči a dětmi, jehož obsahem jsou relativní vzájemná práva a povinnosti stran
- Další možnost dělení subjektivních práv:
    - **A) práva osobní**
        - **1) právo osobního stavu** (statusové) – například právo určit nebo popřít otcovství
        - **2) jiná osobní práva** – například právo na úctu dětí k rodičům, manželská věrnost
        - Platí pro ně nemožnost zcizení
    - **B) práva majetková**
        - Například právo SJM, právo dítěte na výživné
        - Jsou plněním majetkové povahy, teoreticky je možné je převést na jinou osobu, ale třeba u výživného lze dovodit zákaz postoupení, nicméně lze postoupit pohledávku splatné dávky výživného
- Subjektivní práva rodinná jsou pod ochranou soudní moci – práva osobní i majetková